

ISO 9001:2008
ISO 14001:2004
BS OHSAS 18001:2007

Poradnik antykorupcyjny dla pacjentów

**Samodzielny Publiczny
Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Bydgoszczy**
ul. Ks. Markwarta 4-6, 85-015 Bydgoszcz
tel. centrala 52 / 58-26-200, sekretariat 52 / 58-26-205, fax: 52 / 58-26-209
e-mail: sekretariat@szpitalmsw.bydgoszcz.pl

**Gepard
Biznesu
2014**

**II Nagroda
Perły
Medycyny
2014**

Szanowni Państwo,

Problem korupcji w ochronie zdrowia jest zjawiskiem dotkliwie odczuwanym zarówno przez pacjentów publicznej służby zdrowia, jak i ich rodziny. Korupcja w ochronie zdrowia to problem, nad którym nie można przejść obojętnie, to patologia, którą należy napiętnować i zwalczać.

Szanowni Państwo, leczenie w szpitalu i przychodni osób ubezpieczonych jest zazwyczaj finansowane w całości przez Narodowy Fundusz Zdrowia i nie wymaga jakichkolwiek dopłat czy prezentów.

Przedstawiony Poradnik ma za zadanie przybliżyć Państwu, czym jest korupcja w ochronie zdrowia oraz w jakie środki ochrony prawo wyposaża pacjenta przy zetknięciu z sytuacjami noszącymi znamiona korupcji. Po przez wskazanie przykładowych sytuacji opisujących zjawisko korupcji. Poradnik określa, co należy zrobić i do kogo się udać, aby móc skutecznie walczyć z korupcją.

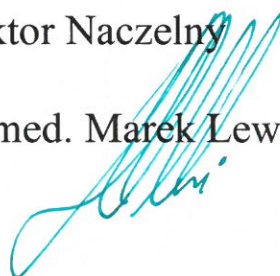
Celem Poradnika jest również uświadomienie, iż korupcja jest przestępstwem ściganym z urzędu, za które grozi odpowiedzialność karna. Z korupcją można i trzeba walczyć, zaś w walce z sytuacjami noszącymi znamiona korupcji pacjent nie jest sam, wiele jednak zależy właśnie od niego samego i od tego, czy nie będzie obojętny i przełamie znową milczenia *"wręczający łapówkę może uniknąć odpowiedzialności karnej, jeśli powiadomi organa ścigania zanim te same się o tym fakcie dowiedzą"*

W dalszej części informatora znajdziecie Państwo więcej praktycznych wskazówek w jaki sposób można podziękować personelowi medycznemu za opiekę i pomoc w trudnych chwilach swojej choroby lub leczenia kogoś bliskiego.

Zapraszamy do lektury

Dyrektor Naczelny

dr n. med. Marek Lewandowski

CZYM JEST KORUPCJA?

Definicje prawne

W rozumieniu art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708) korupcją jest obiecywanie, proponowanie, wręczanie, żądanie, przyjmowanie przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakiejkolwiek nienależnej korzyści majątkowej, osobistej lub innej, dla niej samej lub jakiejkolwiek innej osoby, lub przyjmowanie propozycji lub obietnicy takich korzyści w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu funkcji publicznej lub w toku działalności gospodarczej.

W rozumieniu art. 2 cywilnoprawnej konwencji o korupcji sporządzonej w Strasburgu dnia 4 listopada 1999 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 244, poz. 2443) korupcją jest żądanie, proponowanie, wręczanie lub przyjmowanie, bezpośrednio lub pośrednio, łapówki lub jakiejkolwiek innej nienależnej korzyści lub jej obietnicy, które wypacza prawidłowe wykonywanie jakiegokolwiek obowiązku lub zachowanie wymagane od osoby otrzymującej łapówkę, nienależną korzyść lub jej obietnicę.

Warto też sobie wreszcie uświadomić, że korupcja w ochronie zdrowia pociąga za sobą także bardzo znaczące straty finansowe. W pierwszej kolejności musimy sobie odpowiedzieć na pytanie, czy chcemy płacić za coś, za co już tak naprawdę zapłaciliśmy, płacąc składki na ubezpieczenie zdrowotne, jak również, czy chcemy, jako społeczeństwo, finansować nienależne świadczenia, zasiłki i renty uzyskane za pomocą „łapówki”.

W życiu codziennym **korupcja** to oferowanie korzyści majątkowych w zamian za „załatwienie” określonej sprawy, jak również wykorzystanie stanowiska służbowego do uzyskania prywatnych korzyści majątkowych, natomiast **oszustwo** to celowe wprowadzenie innej osoby w błąd (lub nie wyprowadzanie jej z błędu) i następnie wykorzystanie tego do osiągnięcia korzyści majątkowej.

Kategorie działań korupcyjnych

- **łapownictwo** – otrzymanie korzyści majątkowej lub osobistej lub żądanie takiej korzyści za wykonanie usługi medycznej,
- **płatna protekcja** – powołanie się na wpływy w SP WZOZ MSW

i podjęcie się pośrednictwa w załatwieniu lub przyspieszeniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą,

GDZIE MOŻEMY SIĘ NATKNAĆ NA DZIAŁANIA KORUPCYJNE?

W ochronie zdrowia zjawisko korupcji może pojawić się potencjalnie w wielu obszarach, w tym może mieć miejsce w kontaktach pacjentów, bądź członków ich rodzin z pracownikami służby zdrowia – lekarzami, pielęgniarkami, położnymi i innymi osobami pracującymi w zakładach opieki zdrowotnej. Często pacjent spotyka się z przypadkami korupcji już w momencie pierwszej wizyty lekarskiej, czy też przed przyjęciem do szpitala, a następnie w procesie leczenia lub pobytu w oddziale.

Szczególnie trudne do wyeliminowania jest zjawisko, kiedy pod pozorem wyrazów wdzięczności dochodzi do wręczania przez pacjentów wartościowych prezentów (np. ekskluzywnych alkoholi), czy też wręczania przeróżnych świadczeń w naturze. To nic innego jak jedna z form korupcji i nie należy jej traktować jako „zwyczajowo” przyjętej formy wyrażenia podziękowania lub grzeczności.

Wśród pacjentów i członków ich rodzin powszechne jest przekonanie, że lekarzowi lub pielęgniarce (położnej) „należy coś dać”. Wręczenie korzyści majątkowej ma zagwarantować lepszą jakość i profesjonalizm udzielanego świadczenia opieki zdrowotnej, dołożenie troski i staranności – mówiąc wprost – ma zapewnić przychylność i lepsze traktowanie ze strony pracowników służby zdrowia.

Tu trzeba się zastanowić, czy gdy jednocześnie będziemy stosowali wszyscy taką zasadę to nagle wszyscy będziemy lepiej traktowani?

PRZYKŁADY POPEŁNIANIA PRZESTĘPSTWA ŁAPOWNICTWA

- lekarz żąda od pacjenta opłaty (lub innych nienależnych korzyści majątkowych) za udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej, skierowania na badania diagnostyczne lub wysokospecjalistyczne;

- pacjent wręcza nienależne korzyści majątkowe (np. pieniądze) ordynatorowi oddziału szpitalnego za obietnicę wykonania operacji lub zabiegu przez konkretnego lekarza specjalistę;
- pacjent (członkowie jego rodziny) wręczają pielęgniarce lub położnej przed zakończeniem leczenia i wypisem ze szpitala nienależne korzyści majątkowe (łapówkę, prezenty) za bardziej troskliwą i staranną” opiekę;
- pacjent wręcza lekarzowi łapówkę za obietnicę przyspieszenia terminu udzielenia specjalistycznego świadczenia opieki zdrowotnej, które nie było uzasadnione względami medycznymi;
- pacjent wręcza pracownikowi administracji łapówkę za obietnicę szybszego wydania żądanych przez niego dokumentów;
- wymaganie płatnej wizyty pacjenta w prywatnym gabinecie lekarskim przed przyjęciem na oddział jako warunek przyjęcia;
- lekarz za łapówkę (lub inne korzyści majątkowe) wypisuje recepty na leki (w tym na leki refundowane ze środków publicznych) dla „nieprawdziwych” osób, często fałszując przy tym dokumentację medyczną innych pacjentów.

CO POWINIEN ZROBIĆ PACJENT

- **NIE DAWAĆ**
- **NIE PROPONOWAĆ**
- **REAGOWAĆ**

Należy pamiętać, że znakomita większość pracowników ochrony zdrowia to wspaniali, troskliwi, doskonale wykształceni fachowcy, którzy z najwyższą starannością i najlepszą wiedzą udzielają nam świadczeń opieki zdrowotnej i mamy do nich pełne zaufanie.

Jeśli jednak zdarzy się sytuacja, w której ktoś sugeruje (lub wręcz żąda od Ciebie) wniesienia opłaty lub innych korzyści majątkowych za udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej finansowanego ze środków publicznych (w ramach ubezpieczenia zdrowotnego lub finansowanych z budżetu państwa), to **nie przyjmuj tej propozycji**.

Proponując wręczenie łapówki, musisz liczyć się z tym, że Twoje

działanie może zostać zgłoszone przez osobę, którą próbowałeś skorumpować (np. lekarza, pielęgniarkę lub położną). Wtedy to **Ty będziesz sprawcą przestępstwa i poniesiesz karę**. Pamiętaj, że osoby te również mają obowiązek zgłoszenia wszelkich przypadków skierowania do niech propozycji korupcyjnych przez pacjentów lub inne osoby.

GDZIE ZGŁOSIĆ PRZYPADEK ZAISTNIENIA KORUPCJI?

- Dyrektor SP WZOZMSW
- Pełnomocnik ds. praw pacjenta
- Rzecznik praw pacjenta
- Policja i prokuratura
- Samorządy zawodowe lekarzy i pielęgniarek i położnych

PERSONEL NASZEGO SZPITALA NIE OCZEKUJE DOWODÓW WdzięCzności ZA WYKONANE USŁUGI MEDYCZNE.

Natomiast jeśli pacjent lub jego rodzina chce wyrazić swoją wdzięczność, to może to zrobić jedynie po zakończeniu leczenia i wypisie ze szpitala np. w formie:

- podziękowanie pisemne osobie, której chcemy podziękować przekazane na ręce lekarza kierującego oddziałem lub dyrekcji szpitala. Taka forma wdzięczności jest brana pod uwagę w ocenie pracownika, oddziału, przychodni, szpitala;
- podziękowanie w prasie, radio, TV. Kształtuje pozytywny wizerunek szpitala w środowisku;
- kwiaty

Przypominamy, że próby przekazania pieniędzy personelowi medycznemu za opiekę podczas pobytu w szpitalu są korupcją podlegającą karze. Wywołują trudne i stresujące dla personelu sytuacje. Korupcja czy jej podejrzenie może położyć się cieniem na opinii pracownika, nastęrczyć mu wiele problemów i zaszkodzić wizerunkowi całego Zespołu.

GDZIE SZUKAĆ POMOCNYCH INFORMACJI?

Poszukując pomocnych informacji, jak się zachować w przypadku zetknięcia się z przypadkami korupcji w ochronie zdrowia, pacjenci mogą kierować swoje zapytania do różnych instytucji działających na terytorium całego kraju:

1. Biuro Praw Pacjenta przy Ministrze Zdrowia (ul. Długa 38/40, 00-238 Warszawa; tel. (022) 635-75-78, strona www.bpp.waw.pl). W Biurze Praw Pacjenta przy Ministrze Zdrowia działa ogólnopolska bezpłatna infolinia: 0-800-190-590, czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 9-21, gdzie można zgłaszać wszystkie przypadki korupcji;
2. Ministerstwo Zdrowia (ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa, tel. (022) 634-96-00, faks: (022) 635-94-07, strona www.mz.gov.pl, e-mail: antykorupcja@mz.gov.pl);
3. Rzeczników Praw Pacjenta działających przy Centrali i Oddziałach Wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia:
Kujawsko-Pomorski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. J. Słowackiego 3, pokój 6, 85-071 Bydgoszcz, Mariola Tuszyńska, tel. (052) 325-27-37, mariola.tuszynska@nfz-bydgoszcz.pl, tel. informacyjny (052) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-bydgoszcz.pl).
4. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (ul. S. Batorego 5, 02-591 Warszawa, tel. (022) 621-20-20, strona www.msw.gov.pl)
5. Centralne Biuro Antykorupcyjne (Al. Ujazdowskie 9, 00-583 Warszawa, tel. (022) 694-75-47, strona www.cba.gov.pl)
6. Naczelna Izba Lekarska (ul. Sobieskiego 118, 00-764 Warszawa, tel. (022) 559-13-00, strona www.nil.org.pl)
7. Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych (Al. Ujazdowskie 22, 00-478 Warszawa, tel. (022) 628-34-93, strona www.izbapiel.org.pl)

oraz organizacje pozarządowe zajmujące się szeroko rozumianą problematyką korupcji w ochronie zdrowia:

1. Fundacja im. Stefana Batorego (ul. Sapieżyńska 10a, 00-215 Warszawa, tel. (022) 536-02-00, strona www.batory.org.pl);
2. Helsińska Fundacja Praw Człowieka (ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa, tel. (022) 828-10-08, strona www.hthrpil.waw.pl);
3. Instytut Spraw Publicznych (ul. Szpitalna 5, 00-031 Warszawa, tel. (022) 556-42-60, strona www.isp.org.pl)
4. Europejska Sieć do Spraw Oszustw i Korupcji w Ochronie Zdrowia (158 Avenue de Tervueren 1150 Bruxelles Belgia, tel. 00-32-2739-7507, strona www.ehfcn.org);
5. Transparency International Polska (ul. Ordynacka 9, 00-364 Warszawa, tel. (022) 828-92-43, strona www.transparency.pl);
6. Polski Oddział Banku Światowego (ul. E. Plater 53, 00-113 Warszawa, tel. (022) 520-80-00, strona www.worldbank.org.pl)

**PAMIĘTAJ FAKT KORUPCJI ZAWSZE MOŻESZ
ZGŁOSIĆ BEZPOŚREDNIO DYREKCJI SZPITALA.**

**NAM TEŻ ZALEŻY NA NAJLEPSZEJ OPIECE
PACJENTÓW
I CHCEMY DOŁOŻYĆ WSZELKICH STARAŃ ABY
PACJENCI BYLI LECZENI W PRZYJAZNYCH I
BEZPIECZNYCH WARUNKACH**